Uit de Historie van Bussum en omgeving

Het gezin Zilverberg

In februari 1932 verhuisden Abraham Zilverberg en zijn vrouw Jetje Zilverberg-Krant met hun dochtertjes Esther en Lena van Hilversum naar Bussum. Abraham was brood- en banketbakker en begon zijn kosjere zaak aanvankelijk aan de Driestweg 7b en later aan de Raadhuisstraat 20. Het gezin woonde vanaf 17 maart 1936 Hamerstraat 106. Daar werden Julia en Sara geboren.

Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak, leek de situatie voor de joodse bevolking in Bussum aanvankelijk niet alarmerend. Maar in de loop van 1941 werden hen steeds meer beperkende maatregelen opgelegd.

Zo mochten joodse kinderen per 1 september 1941 niet meer naar de openbare of bijzondere scholen. In Bussum werd een 'School voor kinderen van Joodschen bloede' opgericht. Ook de meisjes Zilverberg gingen naar dit schooltje, dat onder de bezielende leiding stond van de joodse leraar IJs Vissel.
In de zomer van 1942 gaven de Duitse bezetters opdracht aan alle Joden van Bussum, met uitzondering van hen die ontheffing hadden gekregen, om per trein naar Amsterdam te vertrekken. Op 25 juni 1942 stond bijna geheel joods Bussum op het station Naarden-Bussum. De reis moesten de evacués overigens zelf betalen.

Feestje Joodse les 1941. Julia Zilverberg is het meisje dat als tweede rechts van de mand zit. Van de 25 kinderen op deze foto zijn er 9 omgebracht.

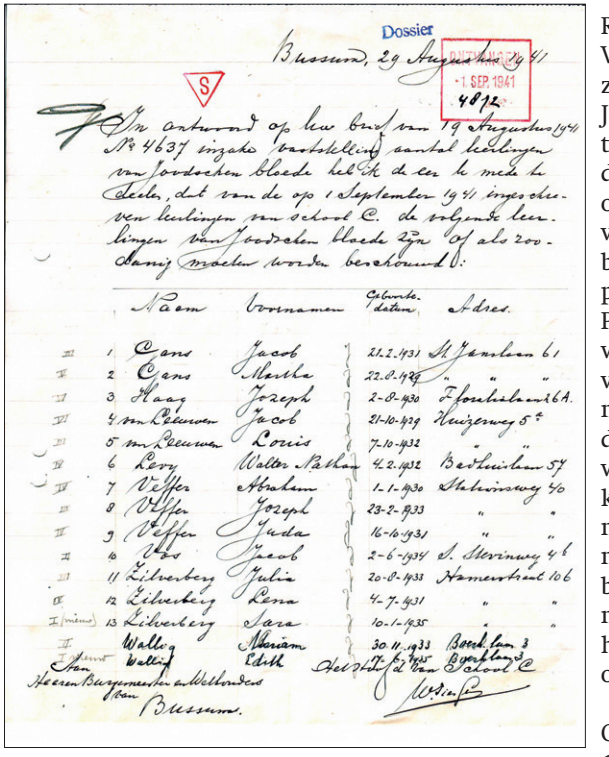

Dossier

Bussum, 29 Augustus 1941

S

-1 SEP. 1941
4872

In antwoord op Uw brief van 19 Augustus 1941 No 4637 inzake vaststelling aantal leerlingen van Joodschen bloede heb ik de eer U mede te deelen, dat van de op 1 September 1941 ingeschreven leerlingen van school C. de volgende leerlingen van Joodschen bloede zijn of als zoodanig moeten worden beschouwd:

	Naam	Voornamen	Geboortedatum	Adres
I	1. Cans	Jacob	21.2.1931	St Janslaan 61
II	2. Cans	Martha	22.8.1929	" "
III	3. Haag	Joseph	2-8-1930	Joonkslaan 6A.
IV	4. van Leeuwen	Jacob	21-10-1929	Huizerweg 5a
III	5. van Leeuwen	Louis	7-10-1932	" "
IV	6. Levy	Walter Nathan	4.2.1932	Bachtuinlaan 57
IV	7. Velfer	Abraham	1-1-1930	Stationsweg 40
III	8. Velfer	Joseph	23-2-1933	" "
II	9. Velfer	Juda	16-10-1931	" "
II	10. Vos	Jacob	2-6-1934	S. Stevinweg 46
III	11. Zilverberg	Julia	20-8-1933	Hamerstraat 106
II	12. Zilverberg	Lena	4-7-1931	" "
I (nieuw)	13. Zilverberg	Sara	10-1-1935	" "
II	Walling	Miriam	30.11.1933	Boekelaan 3
I (nieuw)	Walling	Edith	17-8-1935	Bijenkorflaan 2

Aan de Heeren Burgemeester en Wethouders van Bussum.

Het Hoofd van de School C.

In het Dagrapport van de Bussumse politie van die dag is niets te vinden over deze verschrikkelijke 'operatie'. Wel werd melding gemaakt van het bevel dat de Bussumse politie verlaten 'Jodenhuizen' in de gaten moest houden.

Het gezin Zilverberg is vermoedelijk niet die 25ste juni maar maanden later gedwongen om hun huis in Bussum te verlaten. Pas op 26 januari 1943 zijn zij in Amsterdam ingeschreven, op de Roerstraat 90-I. Vanaf dat adres zijn Abraham, Jetje en hun toen achtjarige dochtertje Sara op 25 mei 1943 vanuit Westerbork op transport gezet naar Polen. Die dag was de trein volgestouwd met 2.862 gedeporteerden, waaronder 676 kinderen. Op 28 mei 1943 kwamen ze in Sobibor aan. Niemand van hen heeft de oorlog overleefd.

Op 8 februari 1944 vertrokken zesendertig treinwagons van Westerbork naar Auschwitz, met 1.015 gedeporteerden. Julia, Lena en Esther Zilverberg behoorden tot de 263 kinderen die deel uitmaakten van Transport 86. 'Om het ziekenhuis te ontlasten' bevonden zich onder deze groep 400-500 zieke Joden. Dit transport wordt daarom wel het meest beestachtige van alle transporten genoemd. Bij aankomst in Auschwitz op 11 februari 1944 werden de drie zusjes Zilverberg (17, 12 en 10 jaar) samen met 797 anderen rechtstreeks naar de gaskamers gebracht.
Het gezin Zilverberg kwam net al zovele anderen nooit meer terug naar huis.

BEKENDMAKING

Bij deze deel ik mijn geachte cliëntèle mede, dat mijn zaak verplaatst is van Driestweg 7b naar
RAADHUISSTRAAT 20

DEHEROPENING zal plaats vinden op ZATERDAG 17 NOV. 'S AVONDS HALF ZES
Tevens vragen wij uw speciale aandacht voor onze heerlijke
GEMBERBOLUSSEN, BOTER EN MAANZAADKOEKEN

ZONDAG DEN G^DEN HEELEN DAG VERSCH BROOD

Beleefd aanbevelend,
A. ZILVERBERG
BROOD- en BANKETBAKKER
RAADHUISSTR. 20 - TEL. 5862

B2788

Advertentie in Bussumsche Courant van 16 Nov. 1934.

Margreet de Broekert,
met dank aan Hans Jonker
en Annet Betsalel

Bronnen:
Guus Luijters. In Memoriam.
De gedeporteerde en vermoorde Joodse, Roma en Sinti kinderen 1942-1945.
Paul Schneiders 'Buitengewoon Bussum; een villadorp in benarde tijden'.
www.100jaarjoodsbussum.nl

Historische Kring Bussum
Stationsweg 3 1404 AN Bussum
www.historischekringbussum.nl
tel. 035-69 129 68